

	FNLi	VVD	PvdA	D66	CDA	ChristenUnie / SGP	Groenlinks	SP	50Plus	PVV
		Europa waar nodig	Voor een Europa dat werkt	Sterk Nederland, sterk Europa	Naar een slagvaardig Europa	Samenwerken JA, Superstaat NEE	Ons Europa	Superstaat NEE, samenwerken JA	Onze Toekomst in Europa	Minder EU
Kandidaten		1. Hans van Baalen 2. Cora van Nieuwenhuizen 3. Maarten Smit	1. Paul Tang 2. Agnes Jongerius 3. Kati Piri	1. Sophie in 't Veld 2. Gerben-Jan Gerbrandy 3. Marietje Schaake	1. Esther de Lange 2. Jeroen Lenaars 3. Wim van de Camp	1. Peter van Dalen 2. Ruid van Eijje 3. Stieneke van der Graaf	1. Bas Eickhout 2. Judith Sargentini 3. Matthias Gijbbersen	1. Dennis de Jong 2. Eric Smaling 3. Anne-Marie Mineur	1. Toine Manders 2. Theo Heere 3. Petra Vosters	1. Marcel de Graaff 2. Vicky Maeljor 3. Olaf Stuger
Europese regelgeving	Geen nationale kop op Europese regelgeving. Geen disproportionele belasting bedrijfsleven.	Geen nationale kop op Europese regelgeving, in NL beleid niet strenger implementeren dan in buurlanden. Nieuwe en bestaande regelgeving beoordelen op onnodig/disproportionele belasting bedrijfsleven.	Opzet "crowdsourcing project" waarbij MKB'ers/ondernemers aangeven welke regels belemmerend zijn. Overbodige regelgeving aanpakken.	Toetsing Europese regelgeving op de gevolgen voor regelddrukte.	Toetsing Europese regelgeving op de gevolgen voor regelddrukte.	Minder nieuwe regelgeving, alleen Europese regels als probleem niet regionaal of nationaal aangepakt kan worden.	Bureaucratische lasten terugdringen. Minder gedetailleerde milieuwetgeving, meer focus op naleving. Strengere nationale koppen op milieuwetgeving.	Nieuwe wetsvoorstellen eerst onderwerpen aan mkb-test. Stofkam door Brusselse regels.	Minder regelgeving.	
Interne Markt	Meer nationale barrières wegnemen, meer harmoniseren. Opruimen resterende handelsbarrières voor levensmiddelen.	Meer nationale barrières wegnemen: import- exportrestricties versoepelen.	Meer aandacht voor sociale rechten binnen interne markt.	Een vrije interne markt en vrije handel met onze omgeving creëert onmiddellijk welvaart en werk.	Onnodige belemmeringen wegnemen. Toezien op gelijke handhaving EU-regels in alle lidstaten.	Toezien op gelijke handhaving EU-regels in alle lidstaten. Verdieping en versterking interne markt. Zwarte lijsten voor toegang tot interne markt.	Concurrentiebeleid hervormen. Tegengaan machtsblokken.	Wegnemen onnodige belemmeringen. Tegengaan protectionisme.	Nederland uit de EU. Invloeren gelden. Behoud toegang tot de interne markt door bilaterale handelsverdragen.	
Innovatie	Meer geld naar innovatie. Weg met rennende wetgeving nieuwe technieken. Snellere en transparante toelatingsprocedures nieuwe voedingsmiddelen.	EU-programma's (o.a. Horizon 2020) richten op versterken concurrentiepositie en meer toegang MKB.	Toekomst maakindustrie richten op duurzame innovatie.	Meer geld naar en focus op innovatie in alle investeringsprogramma's. Meer gebruik PPS-model en toegang MKB tot gelden. Belemmeringen toepassing biotechnologie wegnemen.	Meer samenwerking bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen op Europees niveau. Innovatie koppelen aan duurzaamheid.	Investeren in duurzaamheid. Terughoudendheid gebruik GGO's. Voorstander cisgenese: loskoppelen van GGO-regelgeving. Principele bezwaren transgenese.	Innovatie inzetten op vergroening en verduurzaming en oplossingen voor schaarste energie/grondstoffen. Geen transgenese. Streng toetsing cisgenese. GGO-vrije ketens.	Investeren in duurzaamheid. Vormen innovatieclusters over landsgrenzen heen. Strenger toezicht voedselveiligheid en toelating nieuw voedsel. Geen genetisch gemodificeerde landbouwgewassen.	Ook op Europees niveau Topsectorebeleid: samenwerking bedrijfsleven, overheid en onderzoek.	
Voedsel-vertrouwen	Europese aanpak, "witte lijsten" overnemen bedrijven met geaccepteerd kwaliteitssysteem. Naming & shaming zware overtreders op EU-niveau.	Voedsel waar mogelijk lokaal geproduceerd. Centrale zwarte lijst van notoire overtreders. Goede informatieuitwisseling tussen lidstaten.		Voedselveiligheid hoog op de Europese agenda. Het GLB moet een gelijk speelveld garanderen om verantwoord gebruik van grondstoffen, voedingsstoffen zeker te stellen voor binnen EU geproduceerd en geïmporteerd voedsel.	Harde aanpak voedsel fraude door lidstaten.	Kortere voedselketens. Meer focus op kwaliteit ipv kwantiteit voedsel.	Strenger toezicht op voedselveiligheid door een onafhankelijk EFSA. Kortere ketens. Garanties afdwingen voor veilig en gezond voedsel.			
Etiketgeving	Alleen nuttige informatie voor consumenten op etiket: werkbaar en zonder hoge lastendruk bedrijven. Geen wildgroei keurmerken en logo's.	Uitbreiding herkomstetikettering, on-pack en online. Begrijpelijke etiketten, zonder kleine letters en e-nummers.			Uitbreid herkomst product, duurzame productwijze en of het via eerlijke handel is verkregen.	Etiketgeving herkomst product en mate van mens-, dier- en milieuvriendelijke productie. Ook prik van slachting op etiket. Etiketverplichting voor producten van dieren gevoed met genvoer.	Etiketveringsnormen en reclamecodes aanscherpen om misleiding te voorkomen. Claims moeten gegarandeerd betrouwbaar zijn.			
Duurzaamheid	Geharmoniseerde environmental footprinting en lifecycle analysis voor verduurzaming van productie op basis van European Food Sustainable Consumption and Production Round Table. Verpakkingen: harmoniseren verschillende richtlijnen, uitgangspunt Nederlandse verpakkingafvalstructuren ondersteunen, verhogen Europese doelstellingen tot Nederlands niveau.	Duurzaamheid mag niet ten koste gaan van EU concurrentiekracht. Geëijk Europees speelveld op gebied voedselveiligheid, diergezondheid, verminderen van antibiotica gebruik en dierenwelzijn.	Inzetten op duurzame energie en circulaire economie. Verschuiving van belasting op arbeid naar grondstoffen.	Naar biobased economy. Afval is grondstof, focus op recycling. Met bedrijven hande afspraken over sluiten van grondstofketens. Verwulver betaalt. Verschuiving van belasting op arbeid naar grondstoffen/vervulling.	Europees Duurzaamheidsplan met langetermijnstrategie. Streven naar verduurzaming circulaire economie. Nadruk op gelijk speelveld.	Eisen aan importproducten op gebied van dierenwelzijn, arbeidsomstandigheden en milieu. Initiatieven om voedselverspilling tegen te gaan op niveau van lidstaten. Geen verwarrende houdbaarheidsaanduidingen. Omslag naar bio-economie mag voedselproductie niet schaden. Biobrandstoffen tweede generatie.	Verschuiving van belasting op arbeid naar grondstoffen/vervulling. Biobased economy. EU voorschriften productie en productieprocessen. Europees actieplan voedselverspilling. Plantaardige productie biologische landbouw btw-tarief 0%. Hoge btw-tarief voor vlees.	Voedselsovereiniteit uitgangspunt. Geen gesleap met landbouwproducten. Verduurzaming van keten centraal. Gebruik van biomassa als brandstof of bijstook zoveel mogelijk beperkt.	Voorkomen concurrentienadeel voor industrie. Voedselverspilling tegengaan door consumentenvoorlichting en door landbouwsubsidies te verminderen	
Grondstoffen	Open interne markt voor grondstoffen, reststromen en hergebruikte materialen (zoals forstat). Beter meten van grondstofefficiëntie en voedselverspilling in de gehele keten (Joint Food Wastage Declaration).	Grondstoffenpaspoort. Jaarlijkse rapportageplicht productieketens grote Europese bedrijven. Europese toezichthouder. Notoire overtreders voor rechter. Alleen import gecertificeerde grondstoffen.	Afspraken met bedrijfsleven over alleen import duurzame grondstoffen als gecertificeerd soja en hout.			Wet openbaarheid productie en ketens. Wet openheid herkomst grondstoffen. Rapportageplicht grote bedrijven. Ketensaanpakelijkheid. Duurzame productie grondstoffen.	Jaarlijkse rapportageplicht bedrijven >250 werknemers.			
Inkoopmacht / mededinging	Vrijwillige aanpak door Supply Chain Initiative en Nederlandse pilot.				Als vrijwillige code niet werkt, dan wetgeving. Mededingingswetgeving verruimen in kader van maatschappelijke belangen. Eerlijke winstmarge voor alle ketenschakels.	Europese Commissie moet optreden tegen machtsmisbruik.	Tegengaan oneerlijke handelspraktijken, waaronder late betalingen.			
Wereldhandel	Actief handelsbeleid. Tegengaan protectionisme.	Actief handelsbeleid. Aangaan van nieuwe handelsverdragen, verdieping van bestaande. Actieve rol EU binnen WTO.	Handelsverdragen goed voor werkgelegenheid en opkomende economieën. Arbeidersnormen, mensenrechten en leefomgeving opnemen.	Hoe meer handel en economische economieën. Arbeidersnormen, mensenrechten in handelsverdragen. Spoedige afronding EU-VS handelsverdrag met behoud van normen en standaarden.	Open handelsbeleid. Ingrijpen bij oneerlijke praktijken en dumping. Standaarden ten aanzien van milieu, arbeidsnormen en dierenwelzijn opnemen in handelsakkoorden, evenals OESO-richtlijnen.	Handelspolitiek gericht op bevorderen economisch belang, eerlijke handel, tegengaan slechte sociale omstandigheden en kinderarbeid.	Transparanter en eerlijker onderhandelen m.b.t. handelsverdragen WTO. Handhaven normen en waarden EU. Voorkeursbehandeling ontwikkelingslanden.	Inzetten op eerlijke handel i.p.v. vrijhandel. Ontwikkelingslanden en sociale rechten beschermen. Terugdraaien oneerlijke handelsverdragen.	Actief handelsbeleid NL - rest van de wereld en EU.	